

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1975

BRNO 1977

vyšším kuželovitým hrdlem, jejíž spodní část těla zdobí svíslé a hustě hřebenovité rýhování /obr.48:1/. Přísluší velatické kultuře, stejně jako dvojstranný pískovcový kadlub nože s trnovou rukojetí a tyčinkovitého nástroje, vyzdvižený z profilu rýhy v dosahu objektu.

Druhý nález předal J. Benadovi Ant. Suchomel. Je to menší nepoškozená, dvojkonická, na kruhu točená nádobka s lehce odsazeným hrdlem a s mírně vyhnutým okrajem, kterou objevili dělníci při úpravě terénu pro novostavbu Frant. Ševčíka v Nejdecké ulici /obr. 48 : 2/. Ve světlém, okrově šedavém povrchu jemného keramického materiálu ji zdobí vlešřované svíslé proužky, vedené až k maximální výduti od rozhraní mezi hrdlem a tělem, vyznačeného rovněž vlešřovanou horizontálou. Nález byl ohlášen a předán až v době, kdy nebylo již možno ani rekonstrukčně zjistit jeho původní úložné poměry. Zřejmě však prozrazuje rozrušený hrob z doby stěhování národů.

Neue Funde aus Lednice /Bez. Břeclav/. J. Benada hob aus einem mässig eingetieften aschigen Objekt im Profil der Meliorationsrinne hinter den neuen landwirtschaftlichen Gebäuden nordwestlich von Lednice keramische Bruchstücke aus, von denen es gelang eine zweihenkelige Amphore der Velaticer Kultur zu rekonstruieren /Abb. 48 : 1/. Zu dem Objekt gehörte auch eine zweiseitige Sandsteingussform eines Messers und eines stäbchenförmigen Gegenstandes an.

Bei der Terrainherrichtung für den Neubau Fr. Ševčíks in der naheliegenden Nejdek Gasse entdeckte man ein kleines doppelkonisches Gefäss mit eingeglätteter Verzierung /Abb. 48 : 2/. Es stammt vermutlich aus einem gestörten Grab aus der Völkerwanderungszeit.

ZACHRAŇOVACÍ VÝZKUM NA STAVBĚ SILNICE U DOLNÍCH VĚSTONIC

/ okr. Břeclav /

Bohuslav Klíma, AÚ ČSAV Brno

/ Obr. 49 /

Při zřizování nové silnice, která bude sloužit jako pomocná komunikace při výstavbě Pálavských jezer na pravém břehu Dyje mezi mušovským mostem a D. Věstonicemi, bylo zachyceno více pravěkých objektů a nálezů. Těžké zemní stroje povahou své práce neumožňovaly dobrý přehled v odkrývaných úrovních při odhrnování černozemní povrchové puďy a spíše naopak stlačováním zemin zabranovaly tomu, aby se záchraňovací výzkum ústavu plně rozvinul. Byl prováděn, kromě trvalé obhlídky, v červenci a srpnu v součinnosti s pracovníky a posluchači katedry dějepisů pedagogické fakulty UJEP hlavně v závěrečném úseku výstavby silnice u D. Věstonic, kde v dosahu malé štěrkovny byly již v minulých letech získány pozoruhodné nálezy. Díky velkému zájmu a přímé pomoci posádek zemních strojů a pochopení pracovníků n. p. Ingstav bylo možné sledovat podrobně v délce 600 m všechny změny a nálezy ve skrývaných povrchových zeminách. Obdobně byla kontrolována i na výstavbu silnice navazující těžba štěrkopísků a soustřeďování ze stěn štěrkovny vyvětralé nálezy. Konečně v bezprostředním sousedství prozkoumaného zbytku sídlištního objektu odkryl scraper širokou lžící menší plochu, která mohla být pozorně archeologicky prošetřena /A/. Tak se podařilo zachytit další takový slovanský objekt, který poskytl typickou mladohradištní keramiku s profilovaným okrajem, zdobenou hlavně vlnicemi a horizontálními rýhami a vzácně také vpichy. Byly mezi nimi i ojedinělé silně tuhané zlomky nádob, které jsou charakteristické pro nálezy z hradiště Vysoká zahrada, dále hraněný hřebík s plochou, mírně klenutou hlavicí a zlomky zvířecích kostí /pes, kůň a hlavně vepř/, volně roptýlené ve značně popelovité vrstvě jinak v daných podmínkách zcela nezřetelně vymezeného objektu.

Stejného rázu jsou i nálezy z prostoru dalšího takového objektu zachyceného v trase silnice /B/, který ovšem nemohl být prozkoumán pečlivěji a celý. Vyznačoval se větším počtem vápenců v dosahu ohniště a kolem něho soustředěného popela a mazanice. Kromě keramických fragmentů poskytl i plochý kamenný brousek a několik zvířecích kostí /vepř a kůň/. Dále západněji /C/ byly zachyceny zbytky snad původně úplně větší nádoby únětické kultury, v okolí pak ojedinělé střepy z doby římské, ze střední a mladší doby hradištní a fragmentární doklady osídlení velatické kultury. Ještě západněji /D/ leželo s kusy mazanice několik zvířecích kostí /tur, koza-ovce/ znovu se zlomky nádob únětické kultury a atypickými střepy pravěké keramiky. Další sídlištní objekt /E/ se rýsoval popelovitou výplní, promísenou zlomky mazanice, ojedinělými vápenci a nepočtenými střepy střední a mladohradištní keramiky. Některé vápence byly zřetelně přepáleny a prozrazovaly tedy přítomnost ohniště. Ještě západněji se podařilo zachránit zbytky malého koflíku a tenkostěnné amforky únětické kultury, zlomky mazanice a znovu roztroušené fragmenty hradištní keramiky /F/. Několik zlomků atypické pravěké keramiky a mladohradištních nádob vyznačovalo místo G a ještě dále k západu pak podobné rozptýlenější nálezy místo H.

Při odhrnování ornice v trase silnice východním směrem /I/ se podařilo zachránit zase více střepů nedostatečně vypálené keramiky volutové, provázené dvěma zmotěrkami, vejčitým drtičem, kopytnatým klínem, několika tříštěnými kamennými nástroji a zajímavým keramickým tvarem, který představuje ruku idolu. Při těžbě v severní stěně štěrkovny /J/ zachytil bagr také menší světle šedou popelovitou čočku, která obsahovala jen ojedinělé zlomky laténské keramiky a kus strusky. Ve stejných místech krátce před tím zachránili školáci zlomky silného jeleního parohu. Rozptýlené zlomky pravěké keramiky se objevovaly také při těžbě v jižní stěně štěrkovny /K/.

Zachranovací výzkum ukázal, že exponované místo bylo v průběhu pravěkých osídlovacích procesů průběžně vyhledáváno k pobytu. V daném prostředí a v podmínkách rychlého přemísťování zemin těžkým strojovým parkem byly získány i první zkušenosti, které budou využívány pro úspěšnější splnění úkolů zachranovacích akcí při pokračující výstavbě Pálavských jezer.

P o z n á m k a :

1 B. Klíma jr., Slovanská polozemnice z Dolních Věstonic /okr. Břeclav/, PV 1973, 69-70, tab. 74-75.

Rettungsgrabung auf dem Strassenbau bei Dolní Věstonice /Bez. Břeclav/. Beim Baue der neuen Strasse wurden westlich von Dolní Věstonice mehrere prähistorische Objekte und Funde erfasst. Sie gehörten vor allem der mittleren und jüngeren Burgwallzeit, der römischen Kaiserzeit, der Latènezeit, der Velaticer und Úněticer Kultur und der Kultur mit Volutenkeramik an. Die Rettungsgrabung zeigte, dass der ziemlich exponierte Ort im Verlaufe der Besiedlungsprozesse zu einem Aufenthalt durchlaufend aufgesucht worden war. In den Bedingungen der schnellen Versetzung von Erden durch schwere Maschinen gewannen Mitarbeiter des Institutes auch die ersten Erfahrungen, die sie zur erfolgreicherer Erfüllung der Aufgaben, bei den Rettungsaktionen während des fortsetzenden Aufbaues der Pollauer Stauseen ausnützen werden.

ZJIŠŤOVACÍ VÝZKUM V PŘÍTLUKÁCH

/ okr. Břeclav /

Stanislav S t u c h l í k, AÚ ČSAV Brno

V rámci studia středodunajské mohylové kultury byl v Přítlukách na jižní Moravě podniknut sondážní výzkum. Lokalita je známa již z dřívějších let, kdy zde bylo kromě mohylníku pražského typu¹ a sídliště ze stejného období² prozkoumáno v letech 1952 až 1956 i sídliště středodunajské mohylové kultury.³ Naleziště se nachází v trati "Obecní pastviny" na břehu slepého ramene Dyje. Při výzkumu byly položeny 4 sondy, které obklopovaly již dříve prozkoumaný prostor. Sondy II a III poskytly v podstatě pouze negativní výsledky. V sondě I byla zachycena nevýrazná kulturní vrstva, která obsahovala nepočtený střepový materiál, mazaníci a zvířecí kosti. Keramiku z této sondy lze datovat do staršího období mohylové kultury a je možno ji dát do spojitosti s výše zmíněným sídlištěm. V sondě IV byla zachycena kulturní vrstva s poměrně bohatou keramikou z 15. - 16. století a jedna malá jáma s několika střepy, které je možno s určitou pravděpodobností zařadit do kultury s moravskou malovanou keramikou.

P o z n á m k y :

- 1 J. Poulík, Staroslovanské mohylové pohřebiště v Přítlukách na Moravě, AR III, 1951, 97-100, 113-116, 275, 283.
- 2 M. Kostelníková, Výzkum staroslovanského sídliště v Přítlukách /okr. Břeclav/, PV 1968, Brno 1969, 39; PV 1969, Brno 1970, 21.
- 3 Z. Trnáčková, Objekt středodunajské mohylové kultury v Přítlukách na Moravě, AR VI, 1954, 746-751, 833, 839; Z. Trnáčková, Dokončení výzkumu mohylového objektu u Přítluk, PV 1956, Brno 1959, 72.

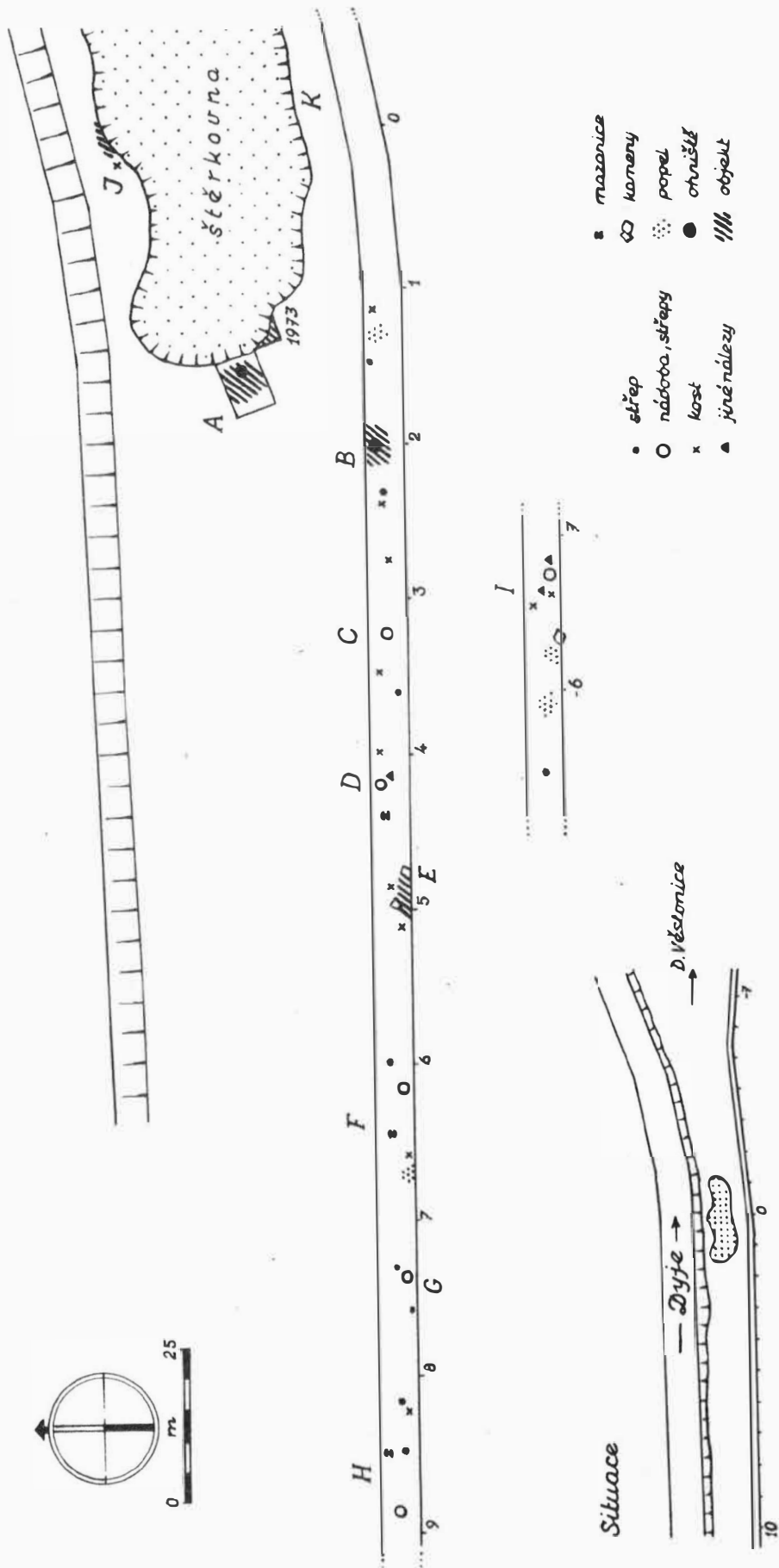
Feststellungsgrabung in Přítluky /Bez. Břeclav/. Im Rahmen des Studiums der donauländischen Hügelgräberkultur wurde in Přítluky in Südmähren eine Sondagegrabung vorgenommen. Auf der Lokalität hat man in den vergangenen Jahren ein Hügelgräberfeld und eine Siedlung des Prages Types¹ und eine Siedlung der donauländischen Hügelgräberkultur² untersucht. Bei der Grabung wurde eine undeutliche Kulturschicht der Hügelgräberkultur mit Keramik, Lehmewurf und Tierknochen erfasst. Ausser diesem wurde noch eine Grube mit mährischer bemalter Keramik und der Teil einer Schicht mit reichem keramischem Material aus dem 15. - 16. Jahrhundert untersucht.

DALŠÍ NÁLEZY Z NOVÉ CHMELNICE U LIPNÍKU

/ okr. Přešov /

Jiří P a v e l č í k, AÚ ČSAV Brno

V průběhu letošního roku /1975/ získali J. Tomáš, P. Dadej a autor další materiál ze sídliště lidu

Obr. 49
 Dolní Věstonice /okr. Břeclav/. Situační přehled nálezů ze zachraňovacího výzkumu na trase nové silnice západně obce. - Situationsfundübersicht der Rettungsgrabung auf der Trasse der neuen Strasse westlich der Gemeinde.

P Ř E H L E D V Ý Z K U M Ů 1 9 7 5

Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : Doc. dr. B. Klíma, A. Životská
Na titulním listě : nádobka z velatického žárového hrobu ze Šlapanic
Tisk : Geografický ústav ČSAV v Brně
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejně